

Objectgegevens

object : **complex voormalige Bruynzeel's Schaverij NV
hallen 31 - 32 - 33 en 51**
straat en nummer : Pieter Ghijsenlaan 20 (*ook wel vermeld als Oud Saenden of G. Bolkade 39*)
postcode en plaats : 1506 PV Zaandam
gemeente : Zaanstad

bescherming : gemeentelijk monument

oorspronkelijke functie : droog- en productiehallen
huidige functie : tijdelijke verhuur

architect : bureau v/h J.&D. Eilmann, Zaandam
bouwdatum : 192

datum onderzoek : december 2008
datum beschrijving : december 2008
opgesteld door : W.N. van Ritbergen-Siewers i.o.v. gemeente Zaanstad
datum foto's : december 2008

Kadastrale aanduiding

gemeente : Zaandam
sectie : ...
nummer : 10233; 07608; 11653; 11648; 10234; 12425

Eigendomsregistratie

onttrekking gegevens : kadaster
soort recht : eigenaar
gerechtigde : Concaris
: Borghese (alleen 10234 en 12425)

straat en nummer : ...
postcode en plaats : ...
gemeente : ...
telefoon : ...

object : complex voormalige Bruynzeel's Schaverij NV; hallen 31- 32 - 33 en 51
straat en nummer : **Pieter Ghijsenlaan 20**
plaats : Zaandam

Redengevende omschrijving

Het ensemble voormalige Bruynzeel's Schaverij N.V., dat bestaat uit 4 hallen en een kantoorgebouw, is een van de twee laatst overgebleven bouwcomplexen van het omvangrijke Bruynzeel bedrijfsterrein. Dit deel van het complex geeft een beeld van de grote expansie van het bedrijf in de loop der jaren, waarvoor enorme opslagruimtes voor het aangevoerde hout en de diverse verwerkingen ervan noodzakelijk waren. De Bruynzeelfabrieken waren in de Zaanstreek gevestigd sinds 1920 en vormden hier de eerste grootschalige houtverwerkende industrie die producten vervaardigde voor de bouwnijverheid. Een groot deel van de arbeidersbevolking uit de Zaanstreek en de rest van Noord Holland was hier tot de sluiting in 2001 werkzaam.

Functionaliteit staat bij dit complex voorop. Daarvan getuigt de oorspronkelijke ligging op een schiereiland dat aanvankelijk aan drie kanten door water omsloten was - praktisch voor de aanvoer van het basisproduct: hout. Nog steeds zijn twee zijden van het complex aan het water gelegen en is bij de grootste hal nr. 31 direct het gebruik daarvan aan het gebouw af te lezen in de vorm van de twee inpandige havens, zodat het hout droog vanuit dekschuiten gelost kon worden. De nog bestaande opslag- en productiehallen in dit ensemble zijn allen van het in de Zaanstreek bekende architectenbureau v/h J.&D. Eilmann, Zaandam, dat een grote naam had opgebouwd op het gebied van industriële architectuur (o.a. Boon, Mercurius en Polak & Schwarz).

De Bruynzeelfabrieken waren aparte N.V.'s die volkomen zelfstandig opereerden, wel dienstverlenend ten opzichte van elkaar waren. Voor de productie waren grote opslagloodsen voor het aangevoerde hout noodzakelijk. Deze loodsen, gebouwd vanaf eind twintiger jaren hebben tot de sluiting van het bedrijf dienst gedaan, zonder al te grote veranderingen te ondergaan. De uitvoering ervan was uiterst functioneel, innovatief (zoals de inpandige havens) en boden mogelijkheden om met de tijd en de ontwikkeling van de Bruynzeel-bedrijven mee te groeien. De houtloodsen werden steeds uitgebreid, eerst in de lengte, waardoor bij hal 31 een unieke lengte van 550 m. (!) bereikt werd en later ook in de breedte door de aanbouw van nevenhallen. Bouwtechnisch zijn de constructies zo sterk dat een zware mechanisatie van transport en houtopslag mogelijk was. De loodsen waren en zijn sterk beeldbepalend en geven aan hoe bloeiend de Zaanse houtnijverheid was. Ze zijn als zodanig de laatst overgebleven voorbeelden van de grootschaligheid daarvan alleen al bij één bedrijf.

Waardering

De droog- en productiehallen van de voormalige Bruynzeel Schaverij N.V. zijn van algemeen belang wegens cultuur- en architectuurhistorische waarde als voorbeeld van zeer grootschalige en innovatieve houtopslag- en verwerking in de Zaanstreek. Het object is van lokaal belang als historisch-functioneel onderdeel van het complex Bruynzeelterrein gedurende de 70 jarige groei van het bedrijf.

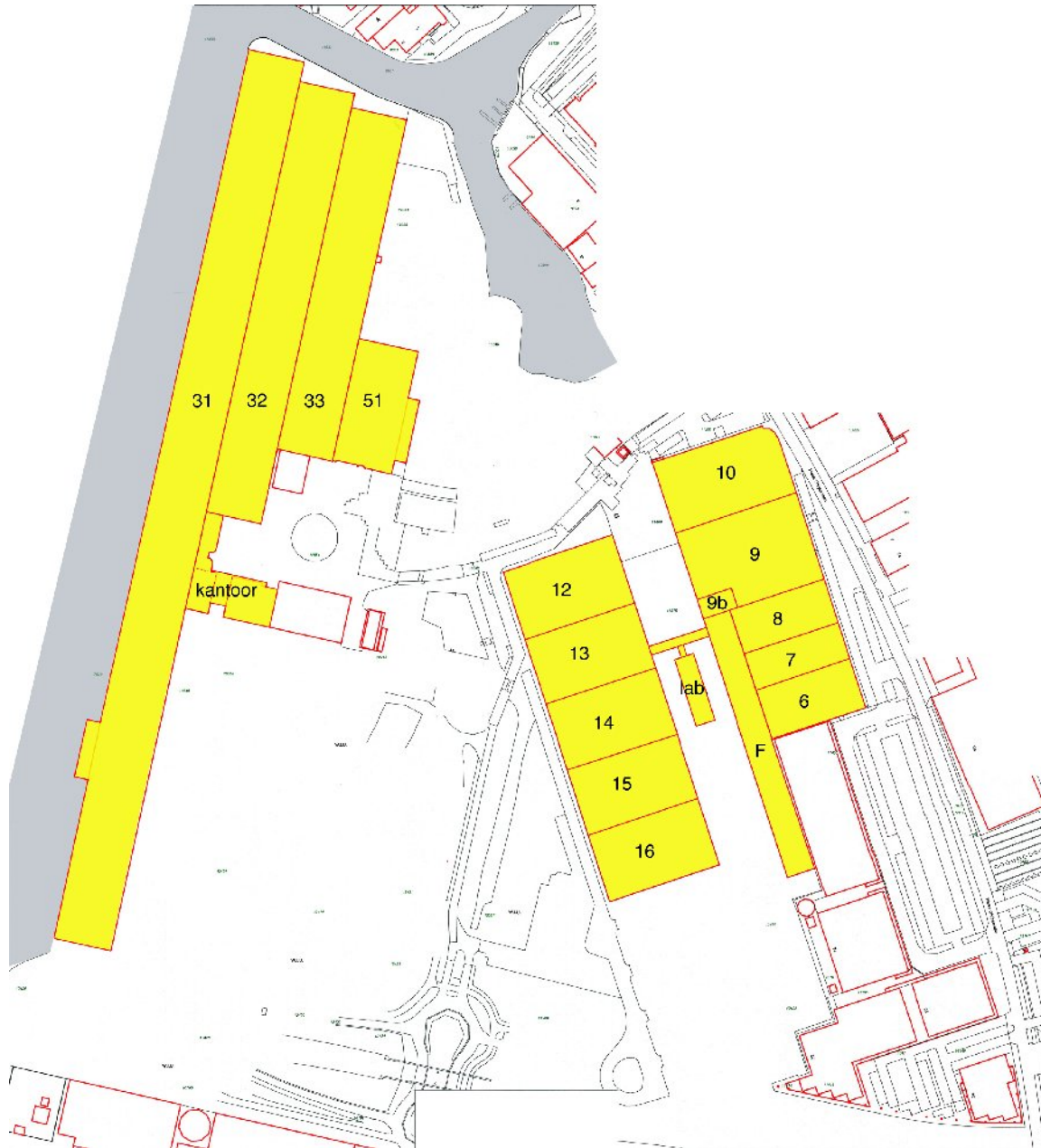
Objectbeschrijving

Inleiding (historie van het bedrijf)

De Bruynzeelfabrieken vonden hun oorsprong in Rotterdam, waar in 1897 stoomtimmerfabriek De Arend door Cornelis Bruynzeel werd opgericht. Het bedrijf produceerde deuren, lijstwerk, kozijnen, vloeren en trappen. Na een grote brand in 1919 werd besloten om naast herbouw ter plekke een tweede fabriek speciaal voor de productie van binnendeuren te stichten. De keuze viel op Zaandam met zijn aan hout gerelateerde verleden, vanwege de ligging van het ruime terrein aan een zeehaven die geen getijdenverschil kende. Ook was er een goede spoorverbinding en een nabijgelegen station (Hembrug). Verder bood Zaandam voordelige elektriciteitstarieven, niet onbelangrijk gezien de vele nieuwe in de USA aangeschafte machines.

In 1920 werd de NV Hollandsche Deurenfabriek C. Bruynzeel & Zonen opgericht en een jaar later startte de nieuwe fabriek met de productie van paneeldeuren onder leiding van Kees Bruynzeel. In de loop van de jaren breidde dit bedrijf zich langs de Pieter Ghijsenlaan steeds verder uit. De tweede zoon, Willem, begon in 1923 een schaverij bij de deurenfabriek en na het verkrijgen van een stuk land bij Oud Saenden in 1926 werd een vloerenfabriek (nu gesloopt) en een eigen schaverij gestart. Een nieuwe, lange hal werd in 1928 gebouwd, die later nog een aantal malen werd verlengd. Andere hallen werden in hetzelfde complex bijgebouwd, evenals nog een nieuwe vloerenfabriek in 1957. In de nabije omgeving werden andere bedrijfstakingen gesticht zoals de uit 1938 stammende Bruynzeel Fineerfabriek N.V. (fineer, multiplex, hechthout) en een wasfabriek. De panden hiervan zijn inmiddels vrijwel allemaal verdwenen, op de wasfabriek na. Door het dempen van de balkenhaven en de nieuwe verbindingsweg met de Pieter Ghijsenlaan werd voor het totale terrein een grotere samenhang verkregen. Een plattegrond uit omstreeks 1930 geeft een beeld van de oude situatie (bijlage).

object : complex voormalige Bruynzeel's Schaverij NV; hallen 31- 32 - 33 en 51
straat en nummer : **Pieter Ghijsenlaan 20**
plaats : Zaandam

De in december 2008 nog resterende bebouwing op het Bruynzeelterrein. Onderaan de tekening is de eerste aanzet van de nieuwe Cornelis Bruynzeelweg te zien. De geel gemarkeerde panden zijn beschreven; grijs is water. De nummering betreft de oorspronkelijke door Bruynzeel gehanteerde nummers.

object : complex voormalige Bruynzeel's Schaverij NV; hallen 31- 32 - 33 en 51
straat en nummer : **Pieter Ghijsenlaan 20**
plaats : Zaandam

Omschrijving

Hal 31 (Bouwjaar 1928; BVDZ map 7126 - GAZ)

Op het aan de Pieter Ghijsenlaan gelegen Bruynzeelterrein waren al lange productieloodsen aanwezig, toen in 1926 een terrein bij Oud Saenden werd verworven (kaartje bijlage). Hier werden een nieuwe vloerenfabriek en een schaverij gebouwd. Het terrein lag uitermate gunstig langs een groot kanaal dat direct in verbinding stond met de Nieuwe Zeehaven en het Noordzeekanaal. In 1928 volgde in de lengte van dit kanaal de bouw van een grote houtloods, breder en langer dan de eerder elders gebouwde loodsen. De lengte van deze eerste hal met het Bruynzeelnummer 31 was 200 meter en de breedte 30 m. Volstrekt nieuw was een inpandige haven over bijna de volle breedte van de hal en 20 meter wijd. Het voordeel hiervan was dat de ladingen hout die vanuit de zeeschepen op binnenschepen waren overgeslagen bij elke weersomstandigheid droog gelost konden worden. De haveningang was afsluitbaar met een grote elektrisch aangedreven hefdeur. In de hal was een voorziening getroffen voor intern transport met een loopkraan die de hele breedte van de hal overspande. Ladingen hout tot 5000 kg. konden zo worden verplaatst voor opslag en verwerking. Dit systeem beviel zo goed dat al een jaar later de schaverij in noordelijke richting 125 m. werd verlengd en er een tweede interne haven werd aangelegd. In 1932 volgde opnieuw een uitbreiding met 115 m. Verdere uitbreiding aan de noordkant was niet meer mogelijk, zodat in 1937 nog een uitbreiding met 95 m. in zuidelijke richting volgde. Van deze laatste uitbreiding moest, ten behoeve van de aanleg van de Cornelis Bruynzeelweg en de nieuwe brug over het kanaal, de gevel en een gedeelte van de hal verwijderd worden.

Alle wanden van de hal zijn gebouwd volgens een procedé waarbij in een stalen skelet de vakken tussen de stijlen (INP profiel no. 45) en de horizontale regels zijn opgevuld met halfsteens muren van gemetselde baksteen. De hartafstand tussen de stijlen is 5 m. en verstijvingen in de vorm van in de muur ingemetselde stalen I profielen tot raamniveau opgevuld met gemetselde baksteen gaven de benodigde stevigheid aan de op zich dunne muur.

De NOORDGEVEL igt aan het water en dateert van de laatste uitbreiding aan die zijde in 1932. De vakwerkindeling is aan de buitenkant duidelijk te zien. Op de gevel staat de naam Bruynzeel, vermoedelijk in te verlichten letters. Het is de enige plaats in het huidige overgebleven complex waar deze naam nog zo prominent aanwezig is. Deze tekst is in de plaats gekomen van het meeuw-logo in de top van de gevel met daaronder de tekst BRUYNZEEL'S SCHAVERIJ, zoals op een oude foto in het gemeentearchief te zien is. De gevel is volledig gesloten op een schuifdeur na links van het midden.

De OOSTGEVEL is in het noordelijke gedeelte van de hal maar deels te zien, omdat hier versprongen hal 32 tegenaan is geplaatst. Ook deze gevel heeft herkenbare stalen vakwerkbouw. Het metselwerk is in halfsteensverband uitgevoerd. Boven onder de rand van het zadeldak bij de aanhechting met hal 32 een meerruits vensters 7 ruiten breed van draadglas in stalen profiel. De rechterhelft van de gevel is gesloten. Onderin de wand is een brede roldeur over de helft van de gevelbreedte. In het zuidelijker gelegen deel van deze zeer lange hal is het beeld hetzelfde: vakwerkbouw in staal en baksteen. Waar andere gebouwen er tegenaan gezeten hebben is dit op de gevel te zien (schilderwerk, wandtegels etc.). De gevel is gesloten op een enkele roldeur na. Over de hele gevel een strook meerruits vensters, staal met draadglas 2 ruiten hoog.

Noord-en oostgevel (links) en zuidelijke oostgevel van hal 31

object : complex voormalige Bruynzeel's Schaverij NV; hallen 31- 32 - 33 en 51
straat en nummer : **Pieter Ghijsenlaan 20**
plaats : Zaandam

De ZUIDGEVEL is momenteel afwezig. Vanwege de aanleg van een nieuwe ontsluitingsweg is een deel van - gezien de nummers op de wand - 10 muurvakken van 5 m. gesloopt. Hier is een noodgevel aangebracht die van boven open is. Doordat in de zijgevels letterlijk een doorsnede is gemaakt, is vanaf het hoger gelegen talud van de weg de constructie van de wanden en van de polonceauspanten goed te bestuderen.

Wandconstructie met verstijvingen en draagbalk loopkraan De top van de hal met polonceauspanten en de noodmuur

De WESTGEVEL ligt over de hele lengte aan het water; hier vond aan- en afvoer plaats. De enorme lengte is hier pas goed te zien omdat de gevelwand een ononderbroken muur vormt langs de hele lengte van het kanaal vanaf Oud Saenden tot het een knik maakt richting Noordzeekanaal. In tegenstelling tot de andere gevels van de hallen in dit complex is de wand over de volle lengte gepleisterd in een vaalgrijze kleur. Ondanks de ligging aan het water ontbreken steigers aan deze gevel, ze waren ook niet nodig door de inpandige havens. De zware poeren waar de westgevel op draagt zijn boven de waterspiegel zichtbaar. Ongeveer halverwege de wand net ten zuiden van de ingang van de zuidelijkste haven is een afdak aan de gevel bevestigd van verroest golfplaat. De steunen van het dak staan op betonnen poeren in het water. Eronder hangen vier groen geschilderde silo's waarvan de monden met kleppen afsluitbaar zijn. Zeer waarschijnlijk dienden deze voor de afvoer per schip van het vele zaagsel dat in de hal werd geproduceerd. Aan de binnenzijde van de hal zijn hiervan geen sporen meer terug te vinden. Over de hele lengte van de hal is de bovenzijde van doorzichtig golfplaat. Dit vervangt de oorspronkelijk vensters van draadglas. Vanaf de dakgoot lopen regenpijpen tot halverwege de gevel die lozen in het kanaal.

De gehele westgevel; de bepleistering laat de vakwerkindeling vrij; de deuren zijn dichtgezet

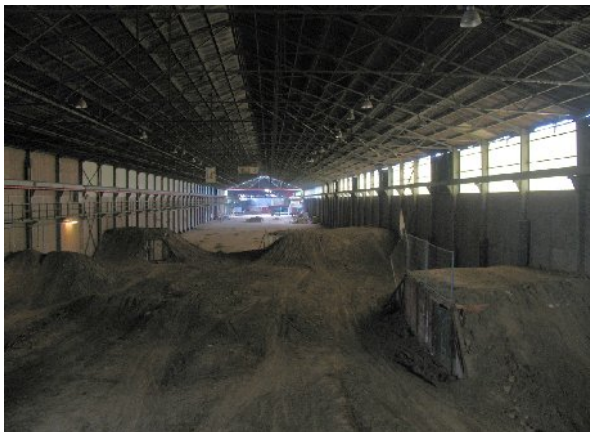
Het ijzeren afdak met de silomonden aan de westgevel

object : complex voormalige Bruynzeel's Schaverij NV; hallen 31- 32 - 33 en 51
straat en nummer : **Pieter Ghijsenlaan 20**
plaats : Zaandam

Het DAK van de hal is over de volle lengte bekleed met staalplaten golfprofiel; het is een zadeldak met flauwe helling. Oorspronkelijk was dit van eterniet. In de dakgoten rondom groeit gras. Ter hoogte van de resterende haven is in het dak beide zijden onderbroken een 14-ruits brede strook in staal gevatte vensters van draadglas ogenomen.

Het INTERIEUR van de hal is zo uitgestrekt dat aan het zuidelijke eind het donkere noordelijke einde van de hal niet te zien is. In het noordelijke deel hebben de huidige huurders ondermeer een crossbaan aangelegd voor eigen gebruik, met kunstmatige heuvels van zand dat tegen containers is gestort. De noordgevel is daardoor niet goed te zien; dit deel van de hal is erg donker omdat er alleen aan de westkant licht via de golfplaten binnenkomt. Er is aan het noordeinde van de oostelijke binnengevel een brede roldeur en wat zuidelijker een verbindingsdeur naar hal 32. Het stalen frame van de hal is aan beide lange gevels goed te zien. Volgens de huidige gebruiker is de kwaliteit van de bakstenen muren na zo'n lang en zwaar gebruik opmerkelijk goed. Over de volle lengte van de oostgevel loopt halverwege de wand een stalen looppad, via stalen trappen is dit toegankelijk. Erboven loopt de rail van de dubbele loopkraan. Beide zware loopkranen zijn nog aanwezig en waarschijnlijk ook nog bruikbaar. Ter hoogte van de haven is een brede doorgang die via het voorste deel van hal 32 naar buiten voert en op het plein voor het kantoor uitkomt. Zuidelijker in de wand is een toilettengroep en een deur naar de aanbouw bij het kantoor. Deze ruimte wordt momenteel voor opslag gebruikt. De vensters zijn ter hoogte van de aansluitende gebouwen dichtgezet.

Het dak wordt gedragen door slanke polonceauspanten die de hele breedte overspannen en aan de gevel rusten op de stalen I profielen. De onderlinge tussenruimte is 5 meter wat in deze hal betekent dat er zich meer dan 100 spanten in bevinden. De zuidelijkste bevindt zich buiten het gesloopte deel van het gebouw.

Interieur vanaf crossbaan aan de noordzijde met haven 2

Vanaf gesloten haven 1 richting zuid; recht de hefdeur

Het zuidelijkste deel van de hal is lichter door de vensters aan beide zijden; aan het eind de tijdelijke halfopen gevel

De oostgevel met dichte vensters en deuren vanwege de aansluiting van het kantoor; verder de loopbrug en kraanrail

object : complex voormalige Bruynzeel's Schaverij NV; hallen 31- 32 - 33 en 51
straat en nummer : **Pieter Ghijsenlaan 20**
plaats : Zaandam

Ter hoogte van de noordelijkst gelegen, als tweede gegraven inpandige haven, ter hoogte van muurvak 64-68 is het veel lichter. Hier bevindt zich aan beide zijden in het dakvlak een brede strook vensters van draadglas, 14 ruiten breed. De grote hefdeur van 10 meter breed is gesloten maar functioneert nog. Andere kleine deuren in de westwand zijn allen dichtgemaakt. De andere haven (muurvak 40-44) ligt hier zuidelijker van, maar is afdekt met stelconplaten. Het dak erboven is over een smalle strook in de lengte gbekleed met een ander materiaal dan het metalen dak (mogelijk multiplex). De hefdeur bij de ingang zit nog wel aan de wand. Het is niet bekend of deze haven ook volledig gedempt is. De breedtemaat van beide havens is 20 meter, de toegang vanaf het kanaal is bij de noordelijke haven is aan de noordzijde ervan gelegen, bij de zuidelijk haven was dit gespiegeld. Op een smal loopgedeelte na loopt de haven door tot de oostwand van de hal.

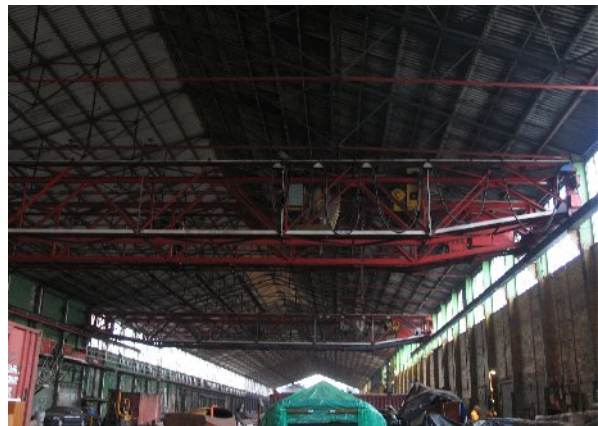
Haven gezien in noordelijke richting met glazen dakvlak

Haven met oostgevel en doorgang naar hal 32

De roldeur van de noordelijke haven, het glazen dak en een in de haven liggende dekschuit

De beide grote loopkatten bestreken de hele hal, maar nu is halverwege de rail onderbroken (zichtbaar op de foto). De rails dragen op stalen klampen die aan de I profielen zijn bevestigd. Tussen de loopkranen door is de smalle strook hout in het dak te zien boven de zuidelijke voormalige haven.

object : complex voormalige Bruynzeel's Schaverij NV; hallen 31- 32 - 33 en 51
straat en nummer : **Pieter Ghijsenlaan 20**
plaats : Zaandam

Hal 32 (gebouwd in 1937 en 1950; map 7132 en 7125 - GAZ)

Deze hal is aanmerkelijk minder lang dan de ernaast gelegen hal 32, maar heeft toch nog een lengte van 230 meter. De breedte is 30 meter. Voor de bouw van deze hal werd ontheffing verleend van het bouwbesluit omdat de wanden maar halfsteens dik waren. De aanwezigheid van het stalen skelet werd voldoende reden voor deze ontheffing gevonden. De op de tekening genoemde functie was houtopslag.

De NOORDGEVEL is niet van de oorspronkelijk in 1937 gebouwde hal. Net als bij hal 31 werd aan de bestaande hal een stuk aangebouwd, de potlodenfabriek; de huidige noordwand dateert dus uit 1950. De gemetselde muur (grauwe baksteen, waalformaat, halfsteens gemetseld) heeft net als hal 31 een zichtbaar stalen skelet. De gevel sprint in ten opzichte van de rooilijn van hal 31 en is aan de noordzijde volledig gesloten.

De OOSTGEVEL wordt voor een groot deel afgedekt door hal 33. Op de aansluiting is in het bovendeele een raampartij bestaande uit 4 staande vensters in stalen profielen. De rest van de bovengevel is gesloten. In het onderste deel bevindt zich rechts in de wand een stalen roldeur. Het zuidelijke deel van de oostgevel steekt uit voor de voorzijde van hal 33, maar is ten dele afgedekt door een nieuwe overkapping bij hal 33. Ook deze gevel is van baksteen met stalen vakwerk. In de beneden gevel bevindt zich een grote schuifdeur. Bovenin een raampartij met draadglazen meeruitsvensters in stalen frame dat doorloopt tot 5 meter van de hoek. De ZUIDGEVEL is gelegen tegenover het kantoor uit 1939 en waarvan de aanbouw hiervan op de hal werd aangesloten en de gevel voor een klein deel afdekt. Het bovendeele van de gevel met een duidelijk zichtbare vakwerkindeling is grotendeels gesloten op een klein raam in de hoek bij de aanbouw na, dat mogelijk later is geplaatst. Opmerkelijk is dat de kozijnen hiervan van hout zijn. De vensterpartij in het benedendeel van de gevel heeft stalen kozijnen en bestaat uit een serie van 24 staande vensters met op verschillende afstanden en hoogtes een klein raampje als inzet. De vensters lopen niet door tot de hoek, die bekleed is met een lange strook plaatmateriaal. Op de hoek een regenpijp. De WESTGEVEL is volledig onzichtbaar aan de buitenzijde door aanbouw tegen hal 31. Het DAK heeft een zadeldakvorm met een helling van 26° en is afgedekt met gegolfd plaatstaal (oorspronkelijk was dit eterniet).

Het INTERIEUR bestaat uit drie ruimtes: een grote centrale hal met aan de zuidzijde een verhoogd kantoor boven een afgesloten gedeelte aan de voorzijde waarvan de scheidingswand - afwijkend - is gemetseld in klesoorverband. Het achterste noordelijke deel is de voormalige potlodenfabriek. Over de hele lengte van de middenste hal zijn rails geplaatst voor de grote nog steeds aanwezige loopkraan. De westgevel heeft een minder zware constructie dan de oostgevel, deze is over de volle lengte aangebouwd tegen de wand van hal 31. Er bevinden zich geen ramen in. De oostgevel heeft weer de met bakstenen opgevulde I profielen in de gemetselde bakstenen muurvakken. Er zijn vensters over het deel van de gevel dat vrijstaat van hal 33. In beide gevels bevinden zich brede doorgangen aan de zuidkant, naar hal 31 ter hoogte van de haven en naar buiten. In de oostelijke gevel is ook nog een smalle deur naar hal 33, verder is deze hele wand gesloten. De scheidingswand aan de noordzijde is extra zwaar op last van de brandweer, zoals blijkt uit stukken bij de tekening. Bij de bouw van de potlodenfabriek in 1950 werd de bestaande buitenwand gesloopt en een nieuwe binnenwand, een zware brandmuur, iets meer naar het zuiden geplaatst. Hierin bevindt zich een branddeur, met ernaast een kleine doorgang waarboven een bordje met een waarschuwing voor explosiegevaar. Ook in deze hal wordt het dak gedragen door polonceauspanten van hetzelfde type als in hal 31.

Noord- en noordelijke oostgevel van hal 32

Zijgevel oost en overkapping van hal 33

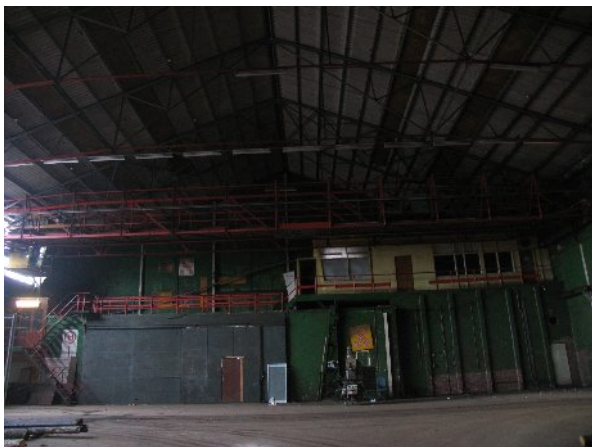
object : complex voormalige Bruynzeel's Schaverij NV; hallen 31- 32 - 33 en 51
straat en nummer : **Pieter Ghijsenlaan 20**
plaats : Zaandam

Zuidgevel en later geplaatste aanbouw van het kantoor

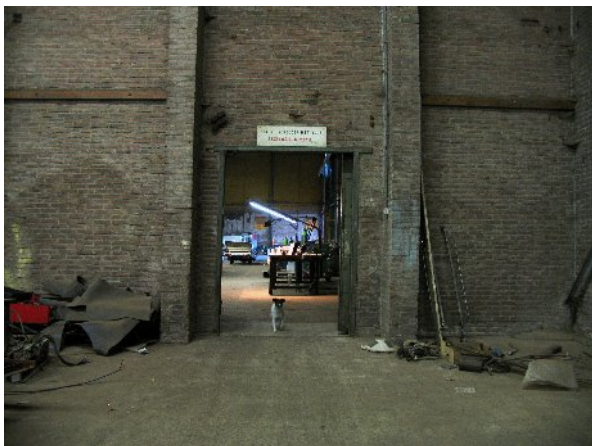
Interieur centrale deel hal; achterin de scheidingsmuur (NZ)

Verhoogd liggend kantoor met bordes en loopkraan (zuid)

De oostgevel met de stalen gevelconstructie bij een schoor

De doorgang in de zware brandmuur aan de noordzijde van de hal met de waarschuwing voor explosiegevaar

De voormalige potlodenfabriek, nu de werkplaats van de huidige beheerders

object : complex voormalige Bruynzeel's Schaverij NV; hallen 31- 32 - 33 en 51
straat en nummer : **Pieter Ghijsenlaan 20**
plaats : Zaandam

Hal 33 (gebouwd in 1957; map 7140 - GAZ)

De bouwtekening dateert van maart 1957 en opmerkelijk is dat hierin is aangegeven dat de oostelijker gelegen hal 51, de nieuwe vloerenfabriek, al in aanbouw was. Beide sterk van elkaar verschillende hallen zijn dus gelijktijdig gebouwd, zoals ook in het interieur te zien is door het vrijstaande staalskelet en het ontbreken van eigen binnenmuren over het gedeelte waar de hal op buurman 51 aansloot. De functie van deze hal was magazijn. Hal 33 is van hetzelfde type als de westelijker gelegen hallen 32 en 31, een hal zonder verdiepingsvloer met een zadeldak. De lengte bedraagt 175 m en de breedte 30 m. De hoogte van de muren tot het dak is 9,70 m.

De NOORDGEVEL volgt de begrenzing door het water en staat weer ingesprongen naar achteren ten opzichte van de beide aangrenzende hallen. Voor de gevel langs loopt een smalle verharde weg die naar de andere hallen voert. Een stalen vakwerkframe omsluit muurdelen van grauwe baksteen, waalformaat, gemetseld in halfsteenverband. De gevel is gesloten op twee aaneengesloten kleine vensters na halverwege in het rechterdeel van de gevel. In een dichtgezette grote wandopening in de hoek zijn twee standaard glasdeuren geplaatst. In het midden is een dichte, derde deur. De OOSTGEVEL is bij deze hal over een grote lengte te zien tot aan de aansluiting met hal 51. Het bovenste deel van de wand heeft geen ramen zoals in de andere hallen van hetzelfde type, maar is gesloten met eterniet beplating. Eronder is de wand van baksteen. Op een aantal plaatsen zijn er tamelijk nieuwe schuifdeuren, voor een deel aan het oog onttrokken door dichte begroeiing tegen de gevel. Aan deze wand hebben aanbouwen gestaan met lessenaardaken (zie 3D-kaartje bijlage). Sporen hiervan zijn in de wand terug te vinden (loodslabben).

De versprongen noordgevels van de drie hallen, links hal 33 Oostgevel met schuifdeur bij de aansluiting met hal 51

Voorgevel (zuid) van hal 33 met aanbouw

De ruimte bij de aanbouw en hal 32; achterin hal 33

object : complex voormalige Bruynzeel's Schaverij NV; hallen 31- 32 - 33 en 51
straat en nummer : **Pieter Ghijsenlaan 20**
plaats : Zaandam

De ZUIDGEVEL springt terug ten opzichte van de gevel van hal 32 en staat in dezelfde rooilijn als de gevel van 51. Het bovenste deel ervan bestaat geheel uit glas: meeruitsvensters gevat in staalprofiel, 12 rechthoekige ruiten per segment. De staand geplaatste ruiten lopen door tot de schuine metalen dakrand. De wand van de gevel onder het glasvlak is van gegolfd metalen plaatmateriaal. Het linkerdeel van de ondergevel bestaat voor ongeveer 6 meter uit gemetselde baksteen. Haaks hierop staat de zijwand (stalen frame met gasbetonplaten als bekleding) van een groot afdak, dat open is aan zuid- en oostkant; aan die zijde steunt het op een open stalen frame. Dit later geplaatste afdak loopt door tot over de helft van de gevel. Onder het afdak bevindt zich de toegang tot de hal, een brede gegolfd metalen schuifdeur.

Een WESTGEVEL is niet te zien aan de buitenzijde, omdat de hal volledig tegen hal 32 aan staat. Aan de binnenzijde is te zien dat deze volledig ontbreekt (zie beschrijving interieur).

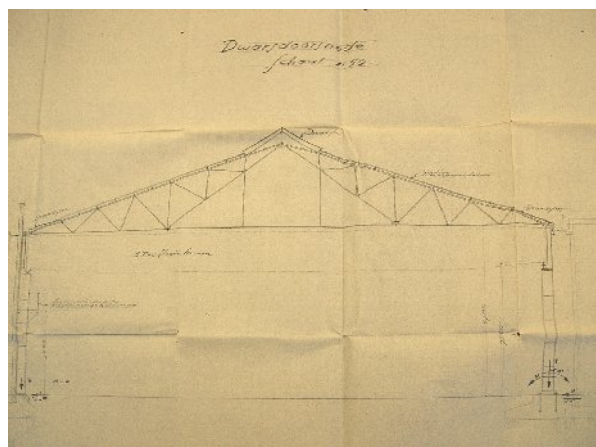
Het INTERIEUR bestond aanvankelijk uit één grote ruimte. Deze is nu bij de staander tussen muurvak 13 en 14 in tweeën gedeeld door een metalen golfprofiel wand, waarin aan de oostkant een grote opening is uitgespaard. Het voorste deel van de hal krijgt licht via de glaswand in de zuidgevel. Meer naar achteren en in het tweede gedeelte is nauwelijks daglicht. Op een doorsnedetekening uit 1957 staat een lichtkap in de nok getekend, maar deze is in het nieuwe stalen dak niet meer aanwezig.

Over de hele breedte loopt een op zware lasten (5000 kg) berekende loopkraan. Ook in deze hal onder het dak weer stalen polonceauspanten van hetzelfde model en formaat als in de hallen 31 en 32. De binnen-westgevel wordt gevormd door de oorspronkelijke buitengevel van hal 32. Er is geen extra binnenmuur tegenaan gezet. Deze gevel is ook geheel gesloten op een kleine deur halverwege na. Vrijstaand dicht tegen de wand geplaatste zware stalen I profiel staanders dragen het dak en de stalen polonceauspanten van hetzelfde model en formaat als in de hallen 31 en 32. Tot aan de rail van de loopkraan, die erop rust, zijn deze heel zwaar uitgevoerd, daarna tot aan het dak lichter. Aan de oostzijde worden dakconstructie en de rail van de loopkraan gedragen door dezelfde stalen I profiel staanders als aan de westkant, maar deze staan verder van de muur van hal 51 af. Ook aan deze zijde ontbreekt in het voorste deel van de hal een eigen binnenmuur. Na het einde van de gevel die hal 33 deelt met hal 51 (ter hoogte van muurvak 14) wordt de oostgevel een buitenwand (zie foto bij beschrijving hal 51). Hier zijn de I profiel staanders opgenomen in de halfsteens gemetselde bakstenen gevel met hiertussen lichtere stalen profielen in vakwerkverdeling. De zware staanders zijn verstevigd met baksteen, zoals in de andere hallen met dit type gevel. In dit gedeelte van de gevel zitten op een aantal plaatsen stalen schuifdeuren. In de westelijke gevel van het achterste deel van de hal is de dakdragende constructie hetzelfde als in het voorste deel van de hal: vrijstaand tegen de wand geplaatste stalen I profiel staanders.

Over de hele lengte van de hal loopt aan de oostzijde een hoge loopbrug met reling die de wand volgt en bij de staanders hier omheen buigt. Dit is ook het geval in het achterste deel van de hal bij het andere type staanders. In muurvak 13 bij de scheidingswand is er een vluchtweg vanaf de bovenverdieping van naastgelegen hal 51. Deze is afgesloten met een branddeur en komt uit op de loopbrug en een stalen trap.

Aansluiting van de staanders west op rail en dak

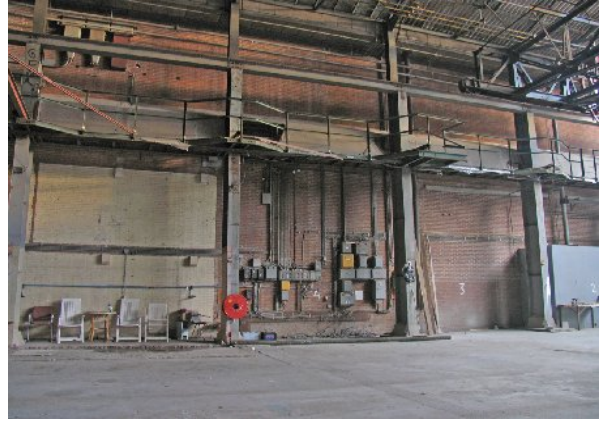

Doorsnede van hal 33 met de afwijkende staanders en polonceauspanten.

object : complex voormalige Bruynzeel's Schaverij NV; hallen 31- 32 - 33 en 51
straat en nummer : **Pieter Ghijsenlaan 20**
plaats : Zaandam

Binnenzijde van de zuidgevel met grote loopkraan

Oostgevel met de om de vrijstaande stalen kolommen met de loopbrug er omheen lopend

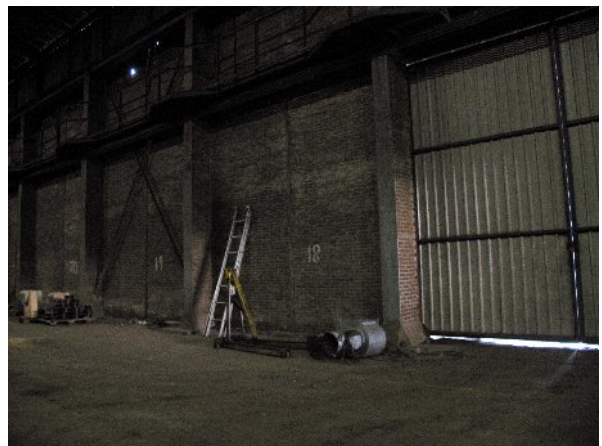
Scheidingswand en doorgang halverwege richting noord

De vluchtweg vanuit bovenverdieping van hal 51

Noordelijke deel van de hal . In dit deel zijn de stalen kolommen links tegen en rechts in de wand verwerkt

Stalen frame in de oostelijke bakstenen muur opgenomen en schuifdeur naar buiten

object : complex voormalige Bruynzeel's Schaverij NV; hallen 31- 32 - 33 en 51
straat en nummer : **Pieter Ghijsenlaan 20**
plaats : Zaandam

Hal 51 (bouwjaar 1957; mapnummer GAZ onbekend)

Hal 51 is de voormalige in 1957 gebouwde nieuwe vloerenfabriek. Momenteel is deze ruimte verhuurd aan een tijdelijke gebruiker, die het pand op 1-3-08 moet verlaten in verband met verkoop ervan. Dit gebouw werd gelijktijdig gebouwd met de zogenoemde "stalen loods" de westelijk gelegen hal 33. Hoewel deze hallen los van elkaar staan delen ze een binnenmuur, omdat hal 33 geen eigen oostelijke muur heeft. De tussenruimte wordt aan voor en achterzijde afgesloten met een smalle bakstenen strook. Aan de bovenzijde bevindt zich hier de brede gemeenschappelijke goot van de beide gebouwen (zie ook de doorsneetekening van hal 33). De voormalige vloerenfabriek is aanmerkelijk kleiner dan de ernaast liggende hallen. De maten van hal 51 zijn: breedte ong. 30 m, lengte ong. 65 m. (exacte maat niet bekend) en een hoogte van 5m. op de benedenetage en 4,75 bovenetage.

De ZUIDGEVEL is de voorgevel. Het uiterlijk hiervan lijkt veel op de hallen van de deurenfabriek, maar sluit ook aan bij de stijl van het er schuin schuin liggende kantoorgebouw. Het op het Bruynzeelterrein vertrouwde patroon van bakstenen borstweringen en hoge stalen meerruitsvensters (3x4 ruiten per stramien) herhaalt zich, maar loopt hier niet door tot de rechterhoek. Die wordt gevormd door een volledig glazen trappenhuis waarin zich de trap naar een tussenverdieping en de eerste etage bevindt. De trap is verlengd naar bordes met een vluchtweg via het dak. De vensters lopen niet door tot de rechterhoek. De gevel is daar over de hele hoogte gesloten. Naast de gevel is duidelijk de ongeveer 70 cm brede bakstenen strook die de ruimte afsluit naast de hal. Onderin de gevel van links tot over het midden zijn aaneengesloten stalen deuren omlijst door een uitstekende betonnen rand. De meest rechtse, een dubbele openslaande deur, is van een lift, de andere drie zijn schuifdeuren en kunnen over 2/3 van de totale breedte open. Boven de deuren bevindt zich een strook van 22 ruiten die aansluiten bij de vensters rechts van de deuren.

Voorgevel met de grote deuren links die over de hele breedte open kunnen

Trappenhuis hal 51, met deur tussenverdieping, deur 1e etage en bordesje bij het vluchtluik naar het dak. Rechts de uitbouw met laadvloer

De oostgevel met de aanbouw met laadvloer en noordoostelijke hoek met brandtrap vanaf het dak en 1e etage;

object : complex voormalige Bruynzeel's Schaverij NV; hallen 31- 32 - 33 en 51
straat en nummer : **Pieter Ghijsenlaan 20**
plaats : Zaandam

De OOSTGEVEL heeft op de hoek de wand van het volledig uit meeruitsvensters opgebouwde glazen trappenhuis, waarna dit overgaat in meerruitsvensters en gemetselde bakstenen borstweringen. Tegen de gevel is een betonnen galerij geplaatst waarboven een aanbouw. Aan weerszijden van de korte kanten van deze aanbouw steekt een plateau uit met een opening in de vloer. Aan beide zijden in de aanbouw bevinden zich laaddeuren. De oorspronkelijke functie van deze aanbouw is onbekend, restanten van hijswerktuigen zijn niet aanwezig. De galerij is hoog en breed genoeg om met een vrachtauto onderdoor te rijden. De vensters beneden lopen door. Het regelmatige patroon van de gevel is na de aanbouw onderaan doorbroken door een muurgedeelte dat eruit ziet of het er later in geplaatst is. Het is een gemetselde wand met vakwerkindeling tot halverwege de ramen met dichte platen erboven. In het bovengedeelte van de gevel lopen wand en vensters door. De NOORDGEVEL sluit haaks aan op de gevel van hal 33. Ook hier is op het verbindingspunt een smalle bakstenen strook als afsluiting van de opening tussen de hallen te zien. In de noordgevel bevindt zich in de hoek een grote schuifdeur. Erboven zijn nog resten van de vroegere aanbouw te zien. Naast de deur een groot meerruitsvenster. Ook in de bovengevel een rij meerruitsvensters. Bij de noordoosthoek is de gevel gesloten. hier bevindt zich een bordes met vluchtdeur op de eerste etage. Erboven de resten van een brandladder. De WESTGEVEL is niet te zien omdat deze is afgedekt door hal 33.

INTERIEUR: op de benedenverdieping dragen vierkante paddestoelkolommen de verdiepingvloer. Vrijstaand in de ruimte of deels opgenomen in tussenmuren opgesteld in rijen van 9 en 5. Bij de grote deuren aan de voorzijde (zuid) ontbreekt er een, wat wordt opgevangen met een extra zware ligger steunend op een kolom. De functie hiervan is om de vloerruimte bij de ingangspartij waar de deuren langs de zijwanden kunnen wegschuiven, extra groot te houden. De lift aan de voorzijde is een platvormlift. Ook aan de voorzijde is een inpandige ruimte waarin halverwege een kantoor. De toegang daartoe is in het trappenhuis. Via ditzelfde trappenhuis is ook de etage te bereiken. Die uit een grote open ruimte bestaat met onder de tweede lichtkap van voren een soort opzichtershok. Aan de voorgevel de opening van de platformlift en achterin de hal is ook nog een dichte goederenlift (5000 kg). In de noordwesthoek van de hal is een grote schuifbranddeur. Het is de vluchtweg die uitkomt op de loopbrug en trap in hal 33.

Op de bovenverdieping zijn geen kolommen te herkennen. Lange I profielen dragen over de volle lengte en breedte op stalen liggers aan de wand. *(Deze onwaarschijnlijke constructie is mij onbekend en kan ik dus niet omschrijven - zie de foto's - WvR)*. Het plafond bestaat uit bimsbetonnen cassetteplaten.

In het dak zijn over de hele breedte 5 lichtkappen (zadeldakmodel) met draadglas geplaatst. De onderste helft van de lichtkap is bekleed met bimsbetonnen platen. In de uitbouw is een lichtkap in de lengte geplaatst.

Noordgevel met aanhechting aan de wand van hal 33

plateaulift aan de voorzijde van het gebouw

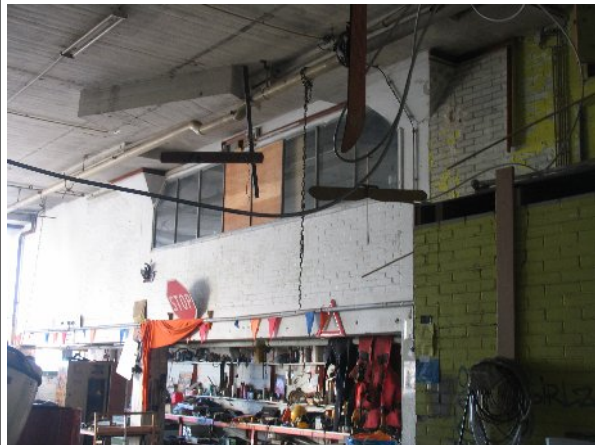
object : complex voormalige Bruynzeel's Schaverij NV; hallen 31- 32 - 33 en 51
straat en nummer : **Pieter Ghijsenlaan 20**
plaats : Zaandam

Betonnen onderdoorgang bij de uitbouw

Paddestoelkolommen op de begane grond (noordwaarts)

Ruimte met afgesloten tussenverdieping

Zware ligger bij de ingang vervangt één paddestoelkolom

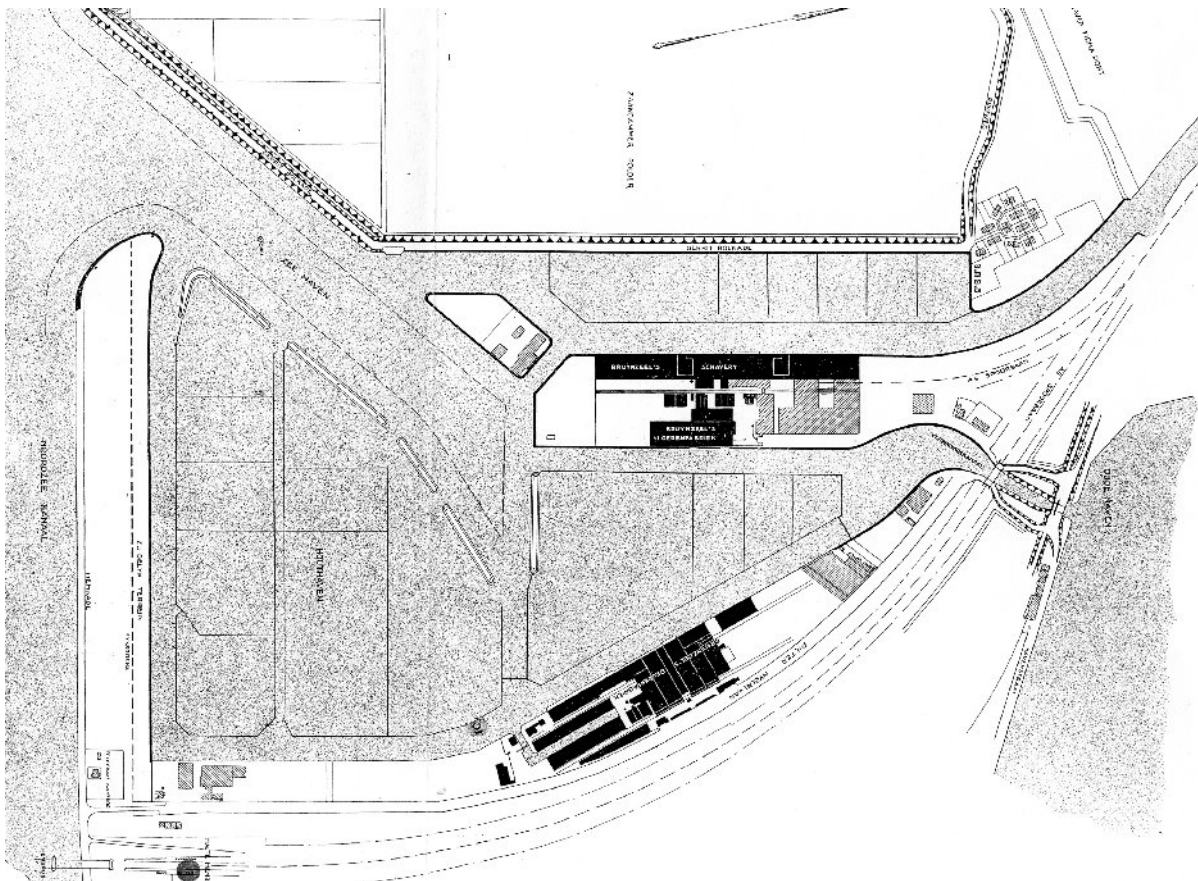
Dakdragende constructie en lichtkap op de bovenverdieping

Noordwesthoek van de bovenverdieping met lift en vluchtweg naar hal 33 in de hoek

object : complex voormalige Bruynzeel's Schaverij NV; hallen 31- 32 - 33 en 51
straat en nummer : **Pieter Ghijsenlaan 20**
plaats : Zaandam

BIJLAGEN:

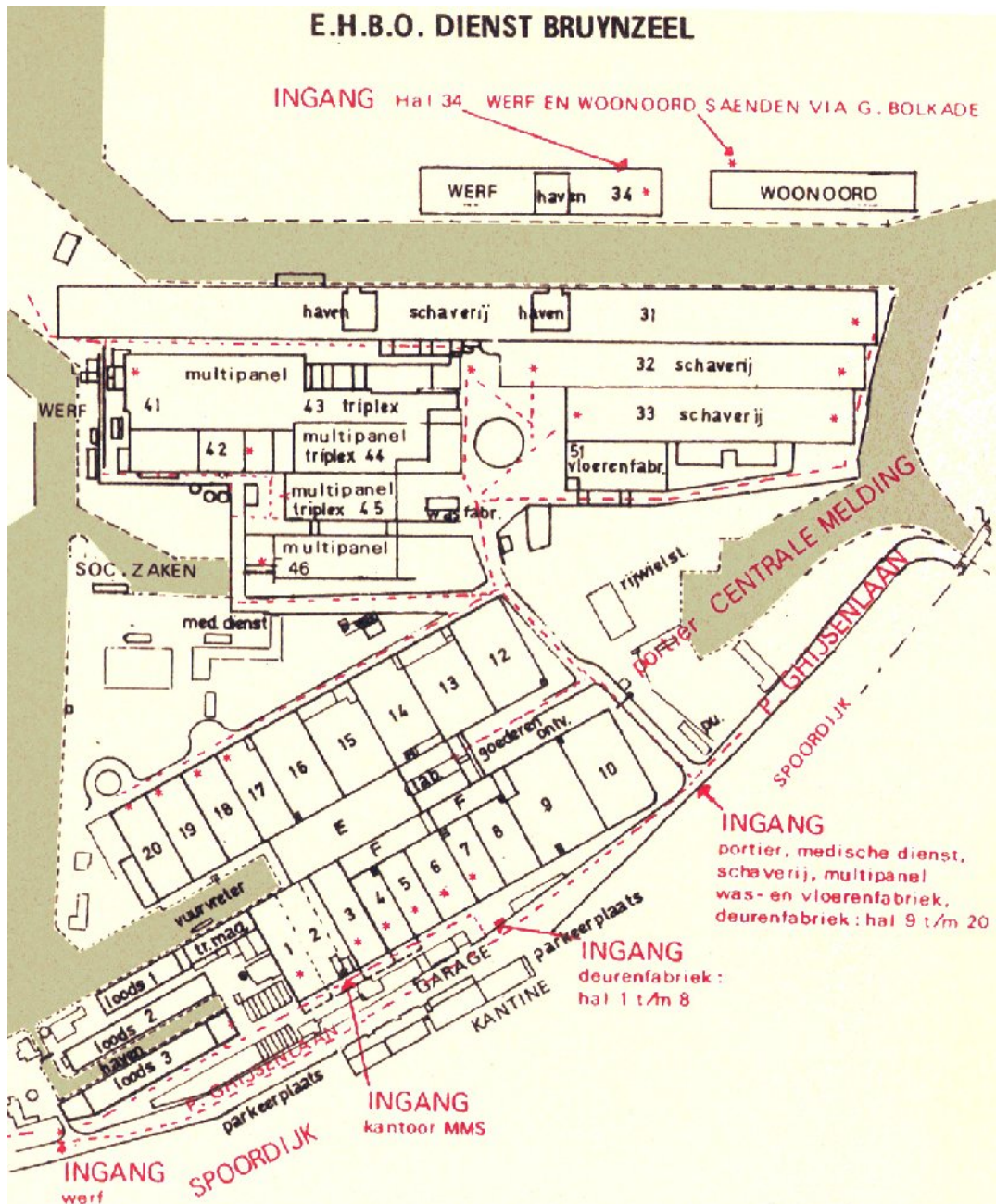
De situatie rond Oud Saenden en de Pieter Ghijsenlaan omstreeks 1930 voor de balkenhaven deels werd gedempt en een verbindingsweg tussen de beide bedrijfsgedeeltes van Bruynzeel werd gemaakt. De schaverij en vloerenfabriek op het schiereiland hebben alleen nog een weg- en een spoorverbinding via Oud Saenden. Later is hier een waterweg doorheen gemaakt langs de noordkant van de houthallen.

Hal 31 met de beide inpandige havens is in gebruik en al een keer noordwaarts verlengd in 1929. Het nieuwe kantoor was nog niet gebouwd en de gearceerde mogelijk toekomstige bebouwing is niet in deze vorm uitgevoerd. Hier kwamen later de lange hallen 32 en 33 te liggen.

De stip linksonder geeft station Hembrug aan. Helemaal links het Noordzeekanaal.

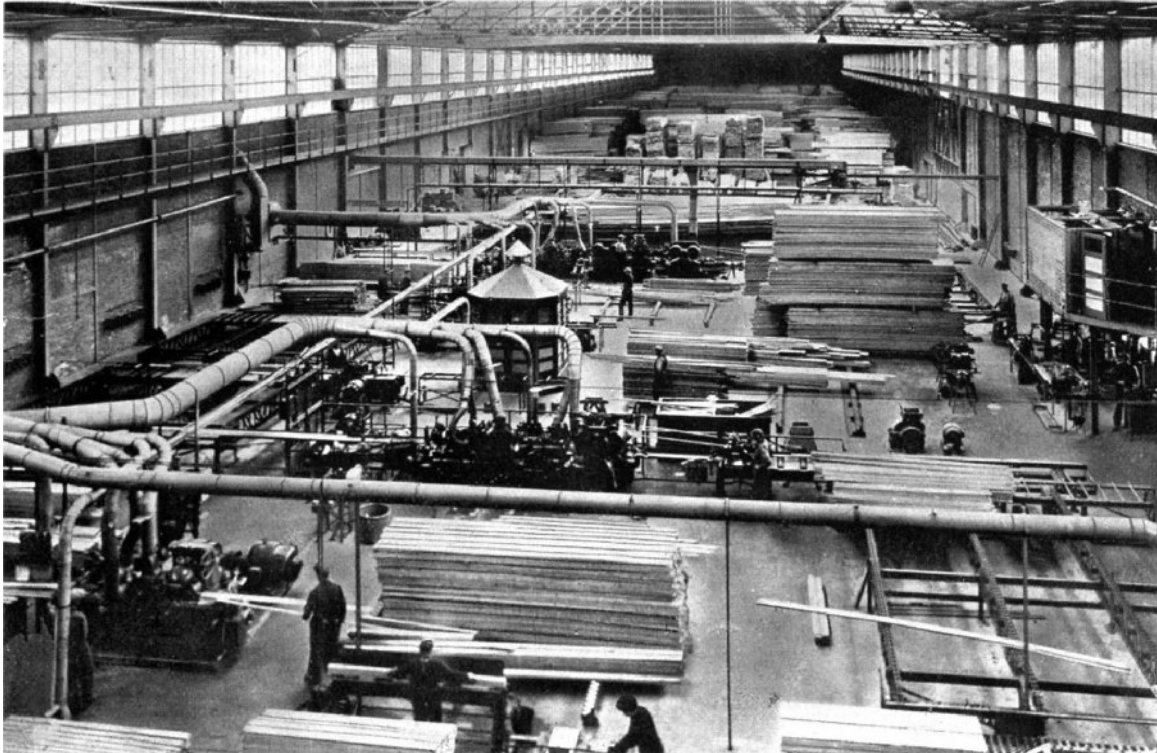
object : complex voormalige Bruynzeel's Schaverij NV; hallen 31- 32 - 33 en 51
straat en nummer : **Pieter Ghijsenlaan 20**
plaats : Zaandam

Kaartje van de EHBO-dienst - het totale bedrijfscomplex in 1980

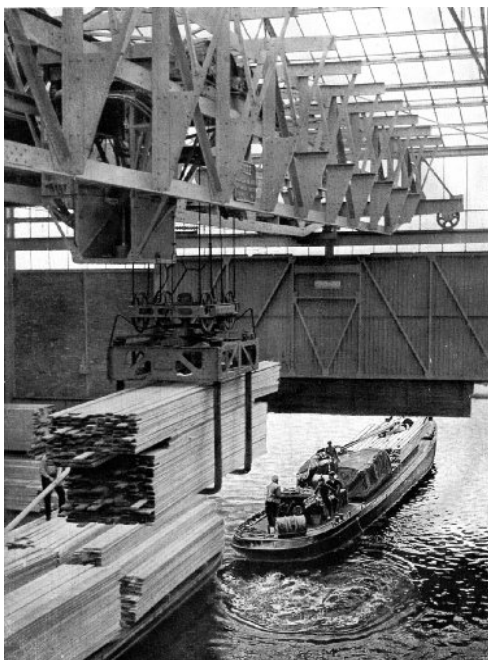

De donkere vlakken zijn voormalige havens; de naam 'Vuurvretter' verwijst naar de eigen blusboot van het bedrijf

object : complex voormalige Bruynzeel's Schaverij NV; hallen 31- 32 - 33 en 51
straat en nummer : **Pieter Ghijsenlaan 20**
plaats : Zaandam

Hal 31 in vol bedrijf. Ter hoogte van het midden van de foto de zuidelijke haven voor de sluiting ervan. Het op deze foto zichtbare deel van de hal werd na de sluiting van Bruynzeel gebruikt voor opslag van cacaobonen (foto GAZ)

Een lading hout wordt gelost met de grote loopkraan in de interne haven van hal 31. Aan de hoogte van de hefdeur te zien is dit de zuidelijke haven (foto GAZ)